

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

МИТНА БЕЗПЕКА

**Методичні рекомендації
до практичних завдань, лабораторних
та самостійних робіт студентів
спеціальності 072 "Фінанси,
банківська справа та страхування"
освітньої програми "Митна справа"
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2023**

УДК 339.543(072.034)

М66

Укладачі: В. Ф. Тищенко

О. В. Костяна

Затверджено на засіданні кафедри митної справи і фінансових послуг.

Протокол № 8 від 12.01.2023 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Митна безпека [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до практичних завдань, лабораторних та самостійних робіт студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" освітньої програми "Митна справа" першого (бакалаврського) рівня / уклад. В. Ф. Тищенко, О. В. Костяна. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. – 40 с.

Подано тематику лабораторних і самостійних робіт, а також практичних завдань за темами навчальної дисципліни. Уміщено основні практичні питання та ситуаційні завдання, що необхідно розглянути та висвітлити в межах кожної теми навчальної дисципліни під час практичних занять та самостійної роботи, лабораторні роботи, тестові завдання, питання до самостійної підготовки.

Рекомендовано для студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" освітньої програми "Митна справа" першого (бакалаврського) рівня.

УДК 339.543(07.034)

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2023

Вступ

Розвиток ринкових відносин, активізація експортно-імпортних операцій, посилення міжнародного економічного співробітництва та глобальних інтеграційних процесів в усьому світі супроводжуються загостренням економічної конкуренції на внутрішньому ринку, що актуалізує питання необхідності забезпечення економічної безпеки держави та її складових. Митна безпека є однією з важливих складових національної безпеки держави. Митним кодексом України визначена мета митної політики держави, яка полягає, в першу чергу, у забезпеченні національних митних інтересів і безпеки країни. Та зазначено, що митна безпека – це стан захищеності митних інтересів України, а саме національних інтересів шляхом реалізації митної політики держави.

Вітчизняна економічна система не є ізольованою. Вона функціонує та розвивається знаходячись у тісному взаємозв'язку з економічними системами інших держав. Однак вплив інших держав та окремих суб'єктів на економічну систему взагалі та різні її елементи може бути як позитивним, так і негативним. У певних ситуаціях можуть виникати ризики, що загрожуватимуть національним інтересам та національній безпеці держави. Тому вивчення навчальної дисципліни "Митна безпека", виконання самостійних та лабораторних робіт особливо актуально в умовах постійного реформування митного законодавства, імплементації норм законодавства ЄС до українського законодавства.

Навчальна дисципліна "Митна безпека" є вибірковою навчальною дисципліною професійного циклу підготовки бакалаврів. Об'єктом вивчення є митна безпека держави. Предметом – економічні відносини щодо реалізації митних інтересів держави з метою забезпечення митної безпеки держави.

Метою виконання лабораторних та самостійних робіт із навчальної дисципліни "Митна безпека" є ознайомлення з основними завданнями та функціями держави щодо забезпечення митної безпеки та набуття практичних навичок щодо їх реалізації.

Завдання виконання лабораторних та самостійних робіт – дати майбутнім фахівцям знання та навички щодо забезпечення митної безпеки держави на сучасному етапі.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти за результатами вивчення навчальної дисципліни наведено у табл. 1.

Компетентності та результати навчання за навчальною дисципліною

Компетентності	Результати навчання
СК 15. Здійснювати митне оформлення товарів у різних митних режимах, процедури митного контролю, визначати митну вартість товарів, визначати умови постачання товарів згідно з Інкотермс – 2020	ПР 25. Уміння володіти принципами та методами визначення митної вартості товарів, методикою здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, володіти інформаційно-аналітичним забезпеченням та інформаційними системами та технологіями в митних органах
СК 16. Застосовувати методи нетарифного регулювання ЗЕД для забезпечення митної безпеки держави; координувати роботу з фінансово-кредитними органами щодо валютного регулювання; координувати діяльність з іноземними митними та фіскальними органами щодо дії угод про уникнення подвійного оподаткування	ПР 26. Здійснювати митне оформлення товарів у різних митних режимах, процедури митного контролю; визначати митну вартість товарів, визначати умови постачання товарів згідно з Інкотермс – 2020, застосовувати методи нетарифного регулювання ЗЕД для забезпечення митної безпеки держави; координувати роботу з фінансово-кредитними органами щодо валютного регулювання; координувати діяльність з іноземними митними та фіскальними органами щодо дії угод про уникнення подвійного оподаткування

Змістовий модуль 1

Теоретичні аспекти формування та забезпечення митної безпеки

Тема 1. Митна безпека в системі економічної безпеки держави

Лабораторна робота до теми 1

Мета роботи – засвоєння студентами навичок у пошуку інформації щодо стану митної безпеки України в мережі "Інтернет"; аналізу інформації, формувати таблиці даних у *MS Excel*.

1.1. Загальні методичні рекомендації

Митна безпека (відповідно до МКУ) – це стан захищеності митних інтересів України, забезпечення та реалізацію яких досягають шляхом здійснення державної митної справи.

Під митними інтересами відповідно до вітчизняного митного законодавства розглядають національні інтереси України, забезпечення та реалізацію яких досягають шляхом здійснення митної справи. Є зв'язок категорії "митні інтереси" та "національні інтереси держави".

Відповідно до Закону України "Про національну безпеку України", національні інтереси України – життєво важливі інтереси людини, суспільства і держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет України, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності і добробут її громадян.

На сьогодні законодавчо наразі не сформульовано чіткого окресленого визначення митних інтересів України. Однак дослідники до митних інтересів, захист яких забезпечує зовнішньоекономічну безпеку України як складової економічної безпеки, зараховують:

створення умов для активізації розвитку економічних суб'єктів, вітчизняного науково-технічного потенціалу;

упровадження чинного механізму збереження і відтворення природних, трудових, інтелектуальних, енергетичних ресурсів та основних фондів на території держави, а також економічного стимулювання їхнього найбільш ефективного використання в межах країни;

заохочення підприємств до ефективного зовнішньоекономічного співробітництва тощо.

До митних інтересів, захист яких забезпечує митну безпеку України, можна зарахувати:

створення сприятливих умов для полегшення торгівлі, сприяння транзитові, прискорення товарообігу і пасажиропотоку через митний кордон;

своєчасне й повне стягнення податків і митних зборів;

ефективну організацію боротьби з порушеннями митних правил та їх запобігання;

наближення митного законодавства до світових вимог, розвиток міжнародного співробітництва в царині митної справи;

недопущення ввезення на територію держави неякісних товарів, використання і споживання яких становить небезпеку для здоров'я населення;

недопущення ввезення продукції низького морально-етичного змісту, що пропагує міжнаціональні конфлікти, сепаратизм тощо.

Діяльність митних органів значно впливає на забезпечення митної безпеки держави та соціальну сферу, адже від рівня поповнення державного бюджету податками, зборами та іншими грошовими надходженнями залежить можливість покривати витрати соціального характеру, спрямовуючи кошти з бюджету на відповідні дотації, субсидії, програми, виплати заробітної плати і пенсій тощо.

Якщо брати до уваги протидію митних органів незаконному переміщенню заборонених предметів, наприклад, наркотичних засобів, сумнівної медичної продукції, то можна стверджувати беззаперечний факт захисту митниками життя і здоров'я нації.

Митна безпека є важливою складовою економічної безпеки держави, яка, своєю чергою є частиною національної безпеки. І хоча у вітчизняній практиці розрахунку рівня економічної безпеки на державному рівні митну безпеку не виокремлено як окрему частину економічної безпеки, факт зв'язку економічної безпеки з митною є беззаперечним, оскільки митні інтереси держави, стан захищеності яких і формує митну безпеку, полягають саме в економічній площині. Слід підкреслити особливо тісний зв'язок митної безпеки з такими складовими економічної безпеки, як фінансова та зовнішньоекономічна.

1.2. Порядок виконання роботи

Проаналізувати позиції України щодо забезпечення митної безпеки.

1. Підняти звіти Світового банку – *Doing Business* та *The Global Competitiveness Report* та здійснити таке:

- ознайомитися з наведеними показниками та визначити ті з них, за якими оцінюють митний контроль та митну безпеку в країні, які стосуються здійснення імпорту та експорту;
- обрати оцінки України та надати опис її позиції серед країн світу;
- порівняти позицію України з обраною країною за вибором.

2. Проаналізувати інформацію щодо загальних обсягів експорту та обсягів імпорту країн світу, використовуючи інформацію із сайту Світового банку (<https://data.worldbank.org/indicator>). Порівняти позиції України з позиціями інших країн за 5 попередніх років. Побудувати графіки та зробити висновки.

3. Проаналізувати обсяг імпорту та експорту України та за країнами в аспекті товарних позицій згідно з УКТЗЕД (українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності) за попередній рік, використовуючи інформацію офіційного сайту Державної митної служби України, розділ "Статистика та реєстри" (звіти "12 month_2021_country_goods", "12 month_2020_country_goods" та "12 month_2019_country_goods"), результати подати у вигляді аналітичних статей та графіків.

4. За результатами дослідження зробити висновки щодо забезпечення митної безпеки України, особливо щодо здійснення експортно-імпоротної діяльності.

5. Зробити звіт. Підготувати презентацію до захисту.

Щоб полегшити та прискорити здійснення аналізу інформації, доцільно використовувати формули *MS Excel*. Формулу можна скласти з математичних операторів, значень, посилань на вічко й імена функцій. Результатом розрахунків за формулою є деяке нове значення, що міститься у вічку, де знаходиться формула. Формулу починають зі знака рівності "=". У формулі можна використовувати арифметичні оператори +, -, *, /. Порядок обчислень визначено звичайними математичними законами.

Для більш наочного відображення аналітичних даних доцільно скористатися функціями *MS Excel* із графічного подання такої інформації на діаграмах або гістограмах.

Microsoft Office Excel підтримує різні типи діаграм, допомагаючи відображати дані зрозумілим для конкретної аудиторії способом. У процесі створення або зміни наявної діаграми можна вибрати один із безлічі доступних типів діаграм.

У *MS Excel* можна побудувати такі типи діаграм: гістограми, графіки, кругові діаграми, лінійні діаграми, діаграми з областями, точкові діаграми, біржові діаграми, поверхневі діаграми, кільцеві діаграми, бульбашкові діаграми, пелюсткові діаграми та інші типи діаграм.

Гістограми використовують для демонстрації змін даних за певний період часу або ілюстрування порівняння об'єктів. У гістограмах категорії зазвичай формують по горизонтальній осі, а значення – по вертикальній. Гістограми містять такі підтипи діаграм: гістограма з угрупованням й об'ємна гістограма з угрупованням; гістограма з накопиченням і об'ємна гістограма з накопиченням й нормована гістограма з накопиченням й об'ємна нормована гістограма з накопиченням; об'ємна гістограма; циліндр, піраміда й конус.

Графіки дозволяють зображати безперервну зміну даних із плином часу у єдиному масштабі; таким чином, вони ідеально підходять для зображення трендів зміни даних із однаковими інтервалами. На графіках категорії даних рівномірно розподілено вздовж горизонтальної осі, а значення рівномірно розподілено вздовж вертикальної осі.

Графіки можна використовувати за наявності текстових міток категорій і для відображення розподілених за однаковими інтервалами значень, наприклад місяців, кварталів або фінансових років. Це особливо важливо у випадку додання лінії тренда. Також графіки можна використовувати за наявності декількох розподілених за однаковими інтервалами числових міток, головним чином років. Якщо числових міток більше десяти, замість графіка краще використовувати точкову діаграму.

Графіки містять такі підтипи діаграм: графік і графік із маркерами; графік із накопиченням і графік із накопиченням із маркерами; нормований графік із накопиченням і нормований графік із накопиченням із маркерами; об'ємний графік.

Приклад гістограми, яка відображає динаміку показників, зображено на рис. 1.1.

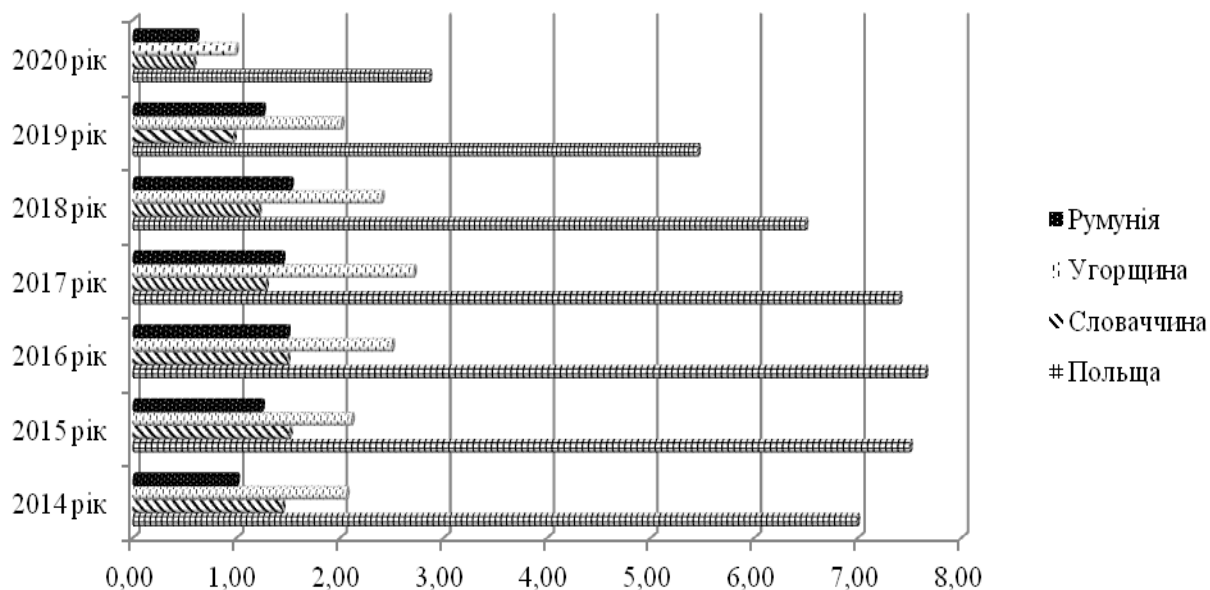

Рис. 1.1. Статистика кількості пропущених товарних засобів із суміжними країнами ЄС за 2014 – 2020 роки

1.3. Звіт про лабораторну роботу

Звіт про лабораторну роботу виконують згідно з вимогами до оформлення ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Він має містити мету та завдання, сформульовані студентом на основі виданого викладачем варіанта. Результати аналізу мають бути подані у вигляді таблиць та рисунків, зроблені відповідні висновки щодо отриманих завдань. Оформити звіт і захистити його.

Обсяг звіту, не враховуючи вихідні дані, таблиці, графіки, має становити не менше трьох сторінок. Текст звіту має бути надруковано шрифтом *Times New Roman*, кг 14 (у таблицях – кг 12), міжрядковий інтервал 1,5 (у таблицях – 1). Абзаци слід починати з відступу, що дорівнює 1,25 см.

Завдання для практичних робіт до теми 1

Тести

1. За генезисом небезпеку можна розподілити на такі категорії:

- а) реальна та потенційна;
- б) міжнародна, національна, локальна та приватна;
- в) природна, техногенна та соціальна.

2. Оберіть визначення, що найкраще описує поняття "митних інтересів України":

- а) національні інтереси України, забезпечення та реалізацію яких досягають шляхом здійснення митної справи;

б) життєво важливі інтереси людини, суспільства і держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет України, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності і добробут її громадян;

в) масштаби загрози та вже завдана реальна шкода економічній безпеці країни;

г) умови та чинники, які містять та за певних умов самі по собі або в різній сукупності виявляють ворожі наміри, шкідливі властивості, деструктивну природу.

3. Оберіть рядок, де перераховано всі складові економічної безпеки:

а) виробнича, демографічна, енергетична, паливна, зовнішньоекономічна, внутрішньо-економіка, інвестиційна, макроекономічна та мікроекономічна;

б) виробнича, продовольча, соціальна, фінансова, охорона здоров'я, кібернетична, аналітична, зовнішньоекономічна, демографічна, енергетична, інвестиційно-інноваційна;

в) виробнича, демографічна, енергетична, зовнішньоекономічна, інвестиційно-інноваційна, макроекономічна, продовольча, соціальна та фінансова безпека;

г) виробнича, демографічна, енергетична, військова, зовнішньоекономічна, інвестиційна, макро- та мікроекономічна, продовольча, підтримуюча, стимулювальна, соціальна та фінансова безпека.

4. Чинники, що становлять загрозу економічній безпеці України, можна розподілити на:

а) внутрішні та зовнішні;

б) потенційні та умовні;

в) локальні та масштабні.

5. Доповніть речення: ключовим напрямом забезпечення ефективності митної політики України є ... :

а) наближення до європейського законодавства;

б) легалізація та детінізація ЗЕД;

в) ефективна політика протекціонізму;

г) модернізація технологій автоматизації.

6. Установіть відповідність між термінами та їх визначеннями:

Терміни	Визначення
1. Митна безпека	А. Застосування в митній справі сукупності засобів, здатних протидіяти внутрішнім і зовнішнім загрозам та викликам у сфері митних економічних відносин; забезпечити можливість досягнення необхідного рівня захищеності, надійності та усталеності митних органів шляхом створення ефективного регуляторного організаційно-економічного механізму
2. Митні інтереси	Б. Організована державою сукупність суб'єктів (державних органів, посадових осіб, громадян та їхніх спілок), об'єднаних цілями та завданнями щодо захисту економічних інтересів, які діють у цій сфері відповідно до визначених у законодавстві України функцій, механізмів їхнього виконання. Її елементи: носії (суб'єкти) інтересу; предмет інтересу; спосіб реалізації інтересу
3. Система забезпечення економічної безпеки	В. Стан захищеності митних інтересів України, забезпечення та реалізацію яких досягають шляхом здійснення державної митної справи
4. Забезпечення митної безпеки	Г. Перелік конкретних прав та обов'язків, встановлених і закріплених законами та іншими нормативно-правовими актами, які є необхідними для реалізації завдань та функцій митних органів
5. Повноваження митних органів	Д. Національні інтереси України, забезпечення та реалізацію яких досягають шляхом здійснення митної справи

7. Установіть ієрархічну послідовність суб'єктів забезпечення економічної безпеки держави:

а) органи державної влади, компетентні в сфері контролю за належним виконанням рішень щодо забезпечення економічної безпеки України;

б) органи державної влади, компетентні у сфері ухвалення рішень щодо забезпечення економічної безпеки України;

в) органи державної влади, компетентні у сфері виконання рішень щодо забезпечення економічної безпеки України;

г) органи державної влади, компетентні у сфері захисту національних інтересів в економічній сфері.

Завдання для самостійного опрацювання до теми 1

Питання для самостійної роботи

1. Що таке джерела небезпеки, і які види небезпеки ви знаєте?

2. Дайте визначення поняттям безпека та економічна безпека.

3. Назвіть, з яких елементів формують методологічний підхід до формування системи економічної безпеки держави?

4. Що становить система забезпечення економічної безпеки?
5. Які суб'єкти забезпечують економічну безпеку держави?
6. Від чого залежить ефективність процесу управління безпекою?
7. Що є ключовим напрямом забезпечення ефективності митної політики України?

Тема 2. Принципи забезпечення митної безпеки держави

Лабораторна робота до теми 2

2.1. Загальні методичні рекомендації

Торговельна практика переважної більшості країн у глобалізованому світі виявила і продовжує виявляти необхідність спільних дій країн на міжнародному рівні в сфері подальшого спрощення процедур торгівлі, скорочення зайвих витрат часу та ресурсів операторів, упорядкування та уніфікації правил перетину товаром кордону без шкоди для суверенного права кожної країни регулювати цю сферу.

Сьогодні відповіддю на ці виклики стали нові міжнародні домовленості в рамках СОТ. Упродовж останніх років в Україні було здійснено ряд заходів щодо імплементації положень Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі:

07.12.2013 р. було завершено переговори щодо Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі (УСПТ) у складі так званого "Балійського пакета".

14.08.2014 р. Україною здійснено нотифікацію окремих заходів УСПТ (за категорією А).

27.11.2014 р. УСПТ була відкрита для прийняття членами СОТ.

04.11.2015 р. Україна ратифікувала УСПТ – Закон України "Про ратифікацію Протоколу про внесення змін до Марракеської угоди про заснування Світової організації торгівлі" (№ 745-VIII від 04.11.15 р.).

Ефективність та результативність імплементації Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі залежить від:

- політичної волі, відповідальності держави та всіх учасників процесу;
- рівня довіри та відкритості сторін-учасників діалогу;
- фахового та системного ("не епізодичного") ставлення до такої роботи держави і бізнесу;

- міжвідомчої співпраці/координації державних структур;
- консолідації бізнес-спільноти, здатності бізнесу визначати та презентувати свої системні пріоритети.

Фактами підписання та ратифікації УСПТ Україна підтвердила взяття на себе зобов'язань, що містяться в УСПТ, і готовність до їх реалізації на практиці з моменту набуття чинності цієї угоди.

2.2. Порядок виконання роботи

Заповнити таблицю із завданнями з імплементації положень Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі; вказати, які завдання вже виконані, яким чином та за наявності навести підтвердження з посиланнями.

Завдання з імплементації положень Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі

Назва завдання	Заходи, здійснені для його виконання
Функціонування механізму доступності інформації	
Запровадження процедури публічних консультацій для нових регуляторних заходів	
Підвищення рівня кваліфікації посадових осіб, уповноважених на винесення попередніх рішень, що можуть видаватися на запит щодо методу або критерію визначення митної вартості, застосування квот	
Удосконалення процедури адміністративного оскарження рішень	
Удосконалення системи заходів щодо посилення неупередженості, недискримінації та прозорості	
Проведення лабораторних досліджень	
Удосконалення процедур імпорту, експорту і транзиту	

2.3. Звіт про лабораторну роботу

Звіт про лабораторну роботу виконують згідно з вимогами до оформлення ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Він має містити мету та завдання, сформульовані студентом на основі виданого викладачем варіанта. Результати аналізу мають бути подані у вигляді рисунків-скріншотів, опису та текстових аналізу та висновків.

Обсяг звіту має становити не менше трьох сторінок. Текст звіту має бути надруковано шрифтом *Times New Roman*, кг 14 (у таблицях – кг 12), міжрядковий інтервал 1,5. Абзаци слід починати з відступу, що дорівнює 1,25 см.

Завдання для практичних робіт до теми 2

1. Оберіть всі варіанти відповідей, де зазначено принципи державної політики у сферах національної безпеки та оборони, що визначені чинним законом "Про національну безпеку":

а) дотримання норм міжнародного права, участь в інтересах України у міжнародних зусиллях з підтримання миру і безпеки, міждержавних системах та механізмах міжнародної колективної безпеки;

б) пріоритет договірних (мирних) засобів у вирішенні конфліктів;

в) демократичний цивільний контроль над воєнною організацією держави та іншими структурами в системі національної безпеки;

г) верховенство права, підзвітність, законність, прозорість та дотримання засад демократичного цивільного контролю за функціонуванням сектору безпеки й оборони та застосуванням сили;

г) розвиток сектору безпеки й оборони як основного інструмента реалізації державної політики у сферах національної безпеки й оборони;

д) верховенство права;

е) чітке розмежування повноважень та взаємодія органів державної влади у забезпеченні національної безпеки;

є) використання в інтересах України міждержавних систем та механізмів міжнародної колективної безпеки.

2. Датою створення СОР є:

а) січень 1997 року;

б) лютий 1995 року;

в) січень 2005 року;

г) січень 1995 року.

3. Основними принципами діяльності СОР є:

а) рівні права, демократія, взаємність;

б) модернізація інформаційних технологій, інвестиційна привабливість, стабільність;

в) рівні права, взаємність, прозорість;

г) рівні права, підтримка, добросовісність.

4. Датою початку інтеграції України до СОТ є:

- а) січень 1995 року;
- б) 30 листопада 1993 року;
- в) 30 листопада 1995 року;
- г) 30 жовтня 1994 року.

5. Штаб-квартира ВМО – це місто....:

- а) Брюссель;
- б) Берлін;
- в) Гаага;
- г) Вашингтон.

6. Установіть послідовність етапів створення СОТ згідно з подіями, що відбувалися на цих етапах:

- а) досягнуто тарифних знижок загальною вартістю 40 млрд дол. США;
- б) прийнято рішення про утворення СОТ;
- в) досягнуто 5 000 тарифних знижок;
- г) досягнуто тарифних знижок загальною вартістю 300 млрд дол. США;
- г) знижено тарифів за 45 000 позицій;
- д) досягнуто тарифних знижок загальною вартістю 4,9 млрд дол. США;
- е) досягнуто тарифних знижок загальною вартістю 2,5 млрд дол. США;
- є) зменшення державних субсидій у сільськогосподарському секторі, впровадження механізму захисту інтелектуальної власності та доступу до текстильної продукції;
- ж) досягнуто 8 700 тарифних знижок, а рівень тарифів зменшено на 25 %.

7. Установіть відповідність між термінами та їх визначеннями.

Терміни	Визначення
1	2
1. Профілактика правопорушень	А. Міжнародна міжурядова організація, головними завданнями якої є розроблення міжнародних інструментів регулювання митної справи, розроблення та прийняття конвенцій з питань класифікації товарів, митної вартості, правил походження товарів, митних зборів, безпеки ланцюгу постачання товарів, спрощення процедур міжнародної торгівлі тощо

1	2
2. Всесвітня митна організація	Б. Міжнародна організація, метою якої є розроблення системи правових норм міжнародної торгівлі та контроль за їх дотриманням
3. Торгове право СОТ	В. Матеріальне право, яке регламентує внутрішню (національну) та зовнішню (ЗЕД) діяльність членів організації у сферах, які підпадають під регулювання обов'язковими угодами організації
4. Світова організація торгівлі	Г. Сплата щорічних членських внесків, за рахунок яких і здійснюють її основну діяльність
5. Фінансові зобов'язання України перед ВМО	Г. Одна з найважливіших форм боротьби з протиправними проявами, що спрямована на попередження адміністративних деліктів, виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню правопорушень, виховання громадян у дусі шанобливого ставлення до встановлених норм та правил

Завдання для самостійного опрацювання до теми 2

Підготуйте презентації за темами:

1. Історичні аспекти виникнення поняття "митна безпека".
2. Взаємозв'язок митної та зовнішньоекономічної безпеки держави.
3. Організаційно-економічний механізм митної безпеки держави.
4. Вплив митного оподаткування на митну безпеку держави.
5. Компетентнісний підхід до забезпечення митної безпеки.

Тема 3. Діяльність митних органів України щодо забезпечення митної безпеки

Самостійна робота до теми 3

Завдання для практичних робіт до теми 3

1. Підприємець намагався ввезти в Україну з Фінляндії партію горілки 20 000 пляшок по 0,5 л міцністю 40 % (реальна вартість – 15 євро за пляшку). Однак у декларації було вказано, що це дистильована вода, митна вартість пляшки 0,2 євро за пляшку. Визначити суму можливих збитків держави.

2. Інспектор митної служби першого рангу В., маючи значний досвід роботи в митних органах, вирішив за сумісництвом викладати в ХНЕУ ім. С. Кузнеця, а також заснувати приватне підприємство – склад тимчасового зберігання ТОВ "Мир".

Чи має він на це право? Прокоментуйте ситуацію відповідно до вітчизняного законодавства.

3. Громадянин Петренко, здатний за своїми діловими якостями, освітнім рівнем і станом здоров'я виконувати завдання, покладені на митну службу України, виявив бажання працювати на митниці, про що і написав відповідну заяву. Але під час перевірки з'ясувалось, що він мав судимість за вчинення умисного злочину.

Чи може бути задоволене його бажання? Прокоментуйте ситуацію відповідно до вітчизняного законодавства.

4. Громадянка України летіла до Тель-Авіву на гостини до родичів з міста Одеси. У процесі митного контролю митником Одеської митниці було встановлено, що вона вивозить за межі України різні предмети. Серед них три нових мобільних телефони, 3 фотоапарати, електропраска, столовий сервіз на 12 персон. На запитання митника про походження цих предметів громадянка відповіла, що одержала їх у подарунок. Визначити, які подальші дії громадянки повинні бути в цій ситуації відповідно до вітчизняного митного законодавства.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 3

Ситуаційне завдання

Митники конфіскували під час перетину кордону товари, які підприємство-суб'єкт ЗЕД намагалося імпортувати. Підприємство не погодилося з такими діями представників ДМСУ та звернулося до суду, за рішенням якого дії митників буди визнані незаконними. За рішенням суду підприємство мало право забрати товари. Однак почався карантин, представник підприємства впродовж 100 днів не забрав товари. Чи зможе він забрати товари на 101-ий день після отримання рішення суду? Відповідь обґрунтуйте посиланнями на норми чинного митного законодавства.

Приклад відповіді

Процедура повернення майна зі зберігання на митному складі регулюється Порядком роботи складу митного органу, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 627 (далі – Порядок).

Товари та транспортні засоби комерційного призначення, затримані за протоколами про порушення митних правил або розміщені на складах

митних органів на інших законних підставах повертаються власникам або уповноваженим ними особам на підставі їхньої заяви та відповідно до вимог пунктів 9.2 – 9.4 Порядку.

Заява та додані до неї документи розглядає посадова особа митниці, до обов'язків якої входить здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, а також начальник господарсько-експлуатаційного відділу, а у випадках вирішення питання щодо повернення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, тимчасово вилучених у справі про порушення митних правил, чи предметів контрабанди, вилучених відповідно до кримінально-процесуального законодавства – начальником підрозділу з боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, а також посадовою особою юридичного підрозділу митниці.

Строк розгляду заяви також визначений і не може перевищувати 10 робочих днів з дня реєстрації цієї заяви у митному органі.

Відповідно до вимог пункту 9.1 Порядку:

товари, транспортні засоби комерційного призначення, що зберігаються на складах митних органів під митним контролем, можуть бути видані їх власникам або уповноваженим ними особам, а також особам, до яких протягом строку зберігання перейшло право власності на ці товари або право володіння ними, лише після їхнього митного оформлення, відшкодування витрат митних органів на їх зберігання та сплати відповідних митних платежів.

У такому випадку необхідно звернутись з письмовою заявою до митного органу, який під час ввезення товару повинен був здійснити митне оформлення таких товарів та подати заяву, до якої додати документи, визначені п. 9.8 і 9.9 Порядку залежно від підстави розміщення в митний склад, а саме:

другий примірник квитанції МД-1, якщо товари були поміщені на склад Митниці зі складанням квитанції МД-1;

документи (митна декларація або інший документ, який її замінює), що підтверджують оформлення товарів у відповідний митний режим або згідно із заявленою метою;

постанову про взяття проб і зразків, винесену посадовою особою митниці, у провадженні якої перебуває справа про порушення митних правил;

належним чином завірену копію постанови у справі про порушення митних правил щодо повернення товарів, транспортних засобів комерційного призначення власнику (у цьому випадку – це рішення суду);

дозвіл митниці на видачу зі складу митниці тимчасово (з подальшим поверненням) товарів, що беруться для проведення експертизи в установлених законодавством випадках;

документи, що підтверджують відшкодування витрат митниці на зберігання товарів і транспортних засобів на складі митниці, а також сплату штрафу відповідно до постанови, винесеної за результатами розгляду справи про порушення митних правил.

До документів, за якими видають товари, транспортні засоби комерційного призначення зі складу митниці, належать також:

акт приймання-передавання;

акт про взяття проб (зразків) товарів;

акт опису й арешту майна;

акт опису, оцінювання та передавання майна;

протокол про одержання проб і зразків товарів для проведення експертизи в справі про порушення митних правил;

видаткова накладна.

Документи, зазначені в переліку, подають не всі, а лише ті, які стосуються підстави поміщення до митного складу товарів та відповідно їхнього повернення.

На митниці платнику мають надати розрахунок витрат на зберігання та рахунки для оплати, які необхідно оплатити, а докази оплати додати до заяви.

Указані документи розглянуть протягом 10 днів і якщо буде отримано відмову, то необхідно звертатись до окружного адміністративного суду.

Необхідно звернути увагу, що відповідно до п. 9.10 Порядку відмовити у видачі зі складу товарів, транспортних засобів комерційного призначення можуть лише з причин недотримання пунктів 9.2, 9.3 цього розділу, а також за наявності інших, визначених законодавством, правових підстав, що не дозволяють видачу майна зі складу. Як передбачено порядком закінчення строку зберігання не є підставою для відмови в видачі товарів з митного складу.

Завдання для самостійного опрацювання до теми 3

1. На які категорії можна розподілити чинники виникнення реальної загрози економічній безпеці України:

- а) зовнішні та внутрішні;
- б) локальні, національні, світові;
- в) зовнішні, комбіновані, внутрішні;
- г) зовнішні, суміжні, внутрішні?

2. Доповніть речення: діяльність митних органів України щодо захисту економічних інтересів держави свідчить, що однією із значних загроз за своїми масштабами, обсягами та наслідками є ...:

- а) контрабанда;
- б) низький рівень імпорту;
- в) невідповідність нормам європейського законодавства;
- г) нестача інформаційного забезпечення.

3. Які існують групи засобів та методів, якими митні органи забезпечують економічну безпеку і захист економічних інтересів держави:

а) здатність до саморозвитку та прогресу; засоби правового регулювання і методи правоохоронної діяльності;

б) прагнення до економічної незалежності; надання пріоритету мирним заходам у вирішенні зовнішніх та внутрішніх конфліктів економічного характеру;

в) здійснення моніторингу та ідентифікації загроз економічній безпеці; баланс економічних інтересів особи/сім'ї/суспільства/держави;

г) засоби правового регулювання і методи правоохоронної діяльності; засоби і методи економічного регулювання зовнішньоторговельних відносин?

4. Установіть відповідність між термінами та їх визначеннями.

Терміни	Визначення
1	2
1. Забезпечення економічної безпеки	А. Незаконне перевезення товарів або/та інших предметів через митний кордон
2. Контрабанда	Б. Певний комплекс заходів, спрямованих на забезпечення ефективного функціонування митних кордонів, захисту національних інтересів та національної безпеки держави у сфері зовнішньої торгівлі
3. Митна політика	В. Сукупність органів виконавчої влади, які здійснюють захист економічних інтересів України шляхом митного контролю та оформлення товарів, які переміщуються через кордон, стягнення митних зборів, протидію контрабанді й порушенням митних правил

1	2
4. Адміністративні методи регулювання митної політики	Г. Гарантія незалежності країни, умова ефективності життєдіяльності суспільства
5. Митна служба України	Г. Система державних правил, нормативів, заборон, за допомогою яких країна здійснює безпосередній вплив на суб'єктів ЗЕД, регламентує їх

5. Доповніть речення: одним із засобів впливу на економічну і митну безпеку держави є ...:

- а) фіскальна політика;
- б) митна політика;
- в) монетарна політика;
- г) інвестиційна політика.

6. Визначте три ключові напрями, за якими з 2020 року здійснюють реформування митних органів України:

- а) функціональний, мотиваційний, сервісний напрям;
- б) функціональний, моніторинговий, законодавчий напрям;
- в) стимулювальний, діджиталізований, прозорий;
- г) антикризовий, корупційний, сервісний.

7. Установіть рівні розвитку митної діяльності у правильному порядку:

- а) "партнер";
- б) "відкриті кордони";
- в) "зачинені брами";
- г) "фільтр".

Тема 4. Формування стратегії забезпечення митної безпеки України

Завдання для практичних робіт до теми 4

1. Оберіть варіанти, де визначені особливості, що характерні для системи забезпечення митної безпеки:

- а) інформування;
- б) складність;
- в) стабільність;
- г) системність;
- г') цілісність;
- д) прозорість;

- е) певний ступінь надійності функціонування;
- є) структуризація;
- ж) паралельне виконання операцій і рух грошових потоків.

2. Оберіть варіанти з об'єктами системи забезпечення митної безпеки:

- а) основні засоби;
- б) бухгалтерський облік;
- в) інфраструктура;
- г) інформація;
- ґ) оборотні кошти;
- д) фінансовий аналіз;
- е) люди (кадри, клієнти);
- є) грошові кошти;
- ж) експортно-імпортні відносини.

3. Кому належить важлива роль у забезпеченні нормального функціонування сучасної митної служби:

- а) державі;
- б) ДМС;
- в) ДПС;
- г) усі відповіді правильні?

4. Доповніть речення: характерною ознакою митної системи є ...:

- а) жорсткий контроль за проведенням митних операцій;
- б) створення надійної системи попередження загроз як внутрішнього, так і зовнішнього характеру та протидії їм;
- в) обов'язковість правових форм співробітництва держав у митних питаннях і обмеження митного простору національно-правовими й міжнародно-правовими нормами;
- г) ефективність реалізації державної стратегії митної безпеки.

5. Коли Європейською митницею було презентовано багаторічний стратегічний план "Е-митниця":

- а) у 2015 році;
- б) у 2014 році;
- в) у 2010 році;
- г) у 2020 році?

6. Установіть хронологічну послідовність:

- а) видання спеціального документа "Стратегія, що здійснюється країнами Центральної та Східної Європи напередодні вступу до ЄС щодо мит та податків";

б) прийняття Європейською Комісією "Стратегії удосконалення управління митними ризиками";

в) заснування агентства митного та прикордонного контролю США;

г) реорганізація ДФС та створення ДМС та ДПС.

7. Установіть відповідність між термінами та їх визначеннями.

Терміни	Визначення
1. Багаторічний стратегічний план "Е-митниця"	А. Поняття, під яким розуміють раніше намічені дії, хід яких контролюють від початку і до кінця
2. Система забезпечення митної безпеки	Б. Документ, що є інструментом управління і планування розвитку співробітництва між державами-членами ЄС
3. План	В. Стратегія змін шляхом проходження прийнятої форми поведінки
4. Перспектива	Г. Економічна система, структура якої базується на таких головних економічних ресурсах, як: люди, засоби виробництва, грошові кошти; підсистема управління національною безпекою
5. Поведінкова модель	Ґ. Курс, спрямований на зміну культури певної групи людей, зазвичай членів самої організації

Завдання для самостійного опрацювання до теми 4

Охарактеризувати співпрацю між Україною та (для студентів за номером із списку групи 1 – 5 Грузії; 6 – 10 Канади; 11 – 14 Македонії; 15 – 23 Чорногорії) у рамках зон вільної торгівлі за такими пунктами:

- 1) характер експортно-імпортних потоків між державами за останні роки;
- 2) дата створення зони та мета створення;
- 3) основні заходи тарифного та нетарифного регулювання;
- 4) особливі умови;
- 5) проблеми функціонування зони митної торгівлі.

Тема 5. Організаційно-економічні заходи з реалізації митної безпеки

Завдання для практичних робіт до теми 5

Ситуаційні завдання

1. Чи буде обкладатися митними платежами товар на суму, що не перевищує 300 євро, вагою до 30 кг, який буде введено громадянином для користування членами туристичного клубу, у тому числі ним самим?

2. Чи можливе ввезення з Польщі дитячої коляски орієнтовною вартістю 550 євро без оподаткування ПДВ, ураховуючи, що її будуть везти дві людини, які є родичами?

3. Під час догляду на митниці у туристки У. Крафт у валізі з подвійним дном було виявлено 30 000 американських доларів, 2 500 євро, велика кількість фурнітури, 25 золотих монет царської чеканки та дві старовинні ікони. Усе виявлене було придбано на території України. Дайте правове оцінювання діям У. Крафт.

4. Які митні платежі під час отримання буде платити громадянин, який хоче замовити через інтернет-магазин у Китаї телефон вартістю 360 євро?

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 5

Ситуаційне завдання

Громадянка України має намір переслати поштовим відправленням картину із бурштину в Канаду. Картина культурної цінності не має, зроблена на замовлення друзів, котрим і відправляється. Вона виготовлена майстром на дому і тому немає підтверджуючих касових документів про купівлю. Організація, яка займається поштовими відправленнями за кордон, повідомила, що картини із бурштину пересилати заборонено. Чи можливо відправити картину за кордон і які для цього необхідні документи?

Приклад відповіді

Згідно з п. 3. ст. 1 Закону № 637 бурштин як сировина, в обробленому чи необробленому вигляді, є дорогоцінним камінням органогенного утворення. Порядок вивезення (пересилання) за межі митної території України громадянами дорогоцінного каміння і виробів із нього установлений постановою № 448. Ст. 235 Митного кодексу заборонено переміщення (пересилання) у міжнародних поштових і експрес-відправленнях товарів, заборонених до пересилання згідно з актами Всесвітнього поштового союзу, а також товарів, відправлених з порушенням вимог нормативно-правових актів з питань надання послуг поштового зв'язку. Перелік товарів, заборонених до пересилання в міжнародних поштових відправленнях, зокрема визначений ст. 15 Всесвітньої поштової конференції, затвердженої Указом № 564, і п. 37 Правил № 270. Згідно з пп. 6.1 п. 6 ст. 15 Всесвітньої поштової конференції, заборонено пересилати

монети, банківські білети, банкноти або будь-які цінні папери на пред'явника, дорожні чеки, платину, золото або срібло в виробах чи в необробленому вигляді, дорогоцінне каміння, ювелірні вироби та інші дорогоцінні предмети.

Завдання для самостійного опрацювання до теми 5

Підготовка презентації за визначеною тематикою. Необхідно всебічно розкрити питання. Обсяг не менше 8 сторінок. Текст має містити посилання на літературу, та її список наприкінці. До захисту роботи підготувати презентацію.

Особливості співпраці України з ВМО в контексті забезпечення митної безпеки.

Міжнародний досвід боротьби з контрабандою.

Договірно-правова база міжнародного митного співробітництва в рамках СОТ у контексті забезпечення митної безпеки.

Система управління митними ризиками в Україні та напрями її удосконалення.

Особливості митних правопорушень в Україні та боротьба з ними.

Змістовий модуль 2

Шляхи забезпечення митної безпеки держави

Тема 6. Ризики, що виникають під час здійснення митної діяльності

Лабораторна робота до теми 6

Мета роботи – засвоєння студентами навичок у роботі з визначення митних ризиків, оцінювання митних ризиків та їх аналізу, профілювання ризиків.

6.1. Загальні методичні рекомендації

Митний ризик – це кількісна величина митного виклику у вигляді визначеної оцінки або ймовірності реалізації наявної або потенційної митної загрози в зовнішньоекономічній діяльності, митних співвідношеннях та в галузі митної справи з погляду усвідомленої можливості виникнення митної шкоди.

Профіль ризику – це документ, який може бути побудований різними способами, але повинен бути всестороннім й актуальним стосовно пропускну здатності митних органів. Він повинен містити опис сфери ризику, необхідні заходи щодо протидії, строки вжиття заходів, їхні результати й оцінювання ефективності проведених.

Профіль ризику – це сукупність відомостей про області, індикатори ризику, а також рекомендації щодо застосування необхідних заходів або мінімізації ризиків

Профілі ризику застосовують під час проведення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, які переміщують через митний кордон України і мають на меті попередити інспектора про можливу наявність ризику порушення митного законодавства під час здійснення конкретної зовнішньоекономічної операції та дати інспекторові рекомендації щодо застосування певних форм контролю. **Кінцева мета профілю ризику** – забезпечення митної безпеки шляхом прийняття управлінських рішень.

Найчастіше **профіль ризику становить документ і застосовується як у документальному, так і в автоматизованому вигляді**, тобто має вигляд паспорта і програмного коду. Паспорт профілю ризику розробляють для документальних та електронних профілів ризику і використовують для їхнього документального опису. Програмний код формують тільки для електронних профілів ризику і використовують для їхньої програмної реалізації.

Законодавчо затверджено **форму паспорта профілю ризику**. До нього вносять такі дані, як дата розроблення й затвердження останньої редакції профілю, номер, назва профілю, список сфер та індикаторів ризику, а також перелік форм контролю, що мають бути виконані інспектором у разі спрацювання профілю.

Однією з найважливіших складових профілю є оцінювання ступеня ризику та **опис алгоритму його обчислення**. Алгоритм описує послідовність перевірки індикаторів ризику і залежно від їхнього поєднання дає змогу визначити ступінь ризику і робить профіль ризику гнучким інструментом під час митного контролю та митного оформлення. Крім того, до профілю ризику готують аналітичну довідку для урахування розглянутих у профілі ризику проблем, мінімізації ризику, удосконалення митної справи.

Вона передбачає опис розглянутих у профілі сфер ризику, результатів аналітичних розрахунків з цього питання, опис чинників, що спричинюють виникнення проблеми (наприклад, конкретні колізії у законодавстві; заходи тарифного та нетарифного регулювання), оцінювання описаного ризику, зокрема, оцінювання можливої шкоди від його прояву, визначення пропозицій щодо можливих заходів, застосування яких зможе зменшити описаний ризик, усунути причини його виникнення чи мінімізувати шкоду.

6.2. Порядок виконання роботи

1. Знайти реальний кейс щодо порушення митних правил (спроб порушення) суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності або громадянами або здійснення контрабанди.

2. Скласти на базі наведеного практичного кейсу паспорт профілю ризику за формою затвердженою Наказом Міністерства фінансів України від 31.07.2015 р. № 684. Внести до бланку всю необхідну інформацію, яка характеризує ситуацію, яку досліджують, виявити області ризику, індикатори ризику, оцінити ступінь ризику, навести опис алгоритму обчислення, сформулювати повідомлення до митних формальностей, форми та обсяг контролю.

3. Скласти щодо знайденого кейсу (відповідно до складеного профілю ризику) аналітичну довідку до профілю ризику за формою, затвердженою Наказом Міністерства фінансів України від 31.07.2015 р. № 684.

4. Написати звіт до лабораторної роботи та підготовувати презентацію. У звіті визначити, чим небезпечне для економіки України порушення митних правил, що розглядається, яке покарання чекатиме осіб, що здійснюють такі порушення (відповідно до вітчизняного митного законодавства), наскільки поширеними є подібні порушення в Україні, які обставини сприяють вчиненню такого порушення, прописати можливі заходи боротьби з таким порушенням і т. д.

6.3. Звіт про лабораторну роботу

Звіт про лабораторну роботу виконують згідно з вимогами до оформлення ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Він має містити мету та завдання, сформульовані студентом на основі виданого викладачем варіанта. Звіт повинен містити малюнки-скріншоти та опис виконаних завдань.

Обсяг звіту має становити не менше п'яти сторінок. Текст звіту має бути надруковано шрифтом *Times New Roman*, кг 14 (у таблицях – кг 12), міжрядковий інтервал 1,5. Абзаци слід починати з відступу, що дорівнює 1,25 см.

Завдання для практичних робіт до теми 6

1. Сукупність програмно-інформаційних комплексів, які забезпечують функціонування системи управління ризиками під час митного контролю та/або митного оформлення товарів, транспортних засобів:

- а) профіль ризику;
- б) автоматизована система аналізу та управління ризиками;
- в) система аналізу та управління ризиками;
- г) паспорт профілю ризику.

2. Критерії із заданими наперед параметрами, використання яких дає можливість здійснювати вибір об'єкта контролю:

- а) митний ризик;
- б) митне правопорушення;
- б) індикатор ризику;
- в) область ризику.

3. Ризики, виявлення яких спрямовано на забезпечення в межах компетенції митних органів захисту національної безпеки, життя і здоров'я людей, тварин, рослин, довкілля, інтересів споживачів:

- а) нефіскальні ризики;
- б) митні ризики;
- в) ризики забезпечення національної безпеки;
- г) соціально-екологічні ризики.

4. Згруповані об'єкти аналізу ризику, щодо яких існує потреба у застосуванні окремих форм митного контролю або їх сукупності – це:

- а) індикатори ризику;
- б) область ризику;
- в) паспорт профілю ризику;
- г) класифікатор митних ризиків.

5. Показник, що кількісно характеризує наявність у певний період фактів завершення митного контролю після спрацювання профілю ризику, які підтвердили відсутність порушень законодавства України з питань митної справи чи виявлення за результатами митного контролю

невідповідностей, і враховується під час визначення ступеня ризику за профілем ризику, якщо такий показник передбачено профілем ризику:

- а) селективність профілю ризику;
- б) негативна історія профілю ризику;
- в) таргетинг;
- г) позитивна історія профілю ризику.

6. Спосіб аналізу та оцінювання ризиків, відповідно до якого попередньо проаналізовані із застосуванням інформаційних технологій, у тому числі АСУР, зовнішньоекономічні операції або переміщення через митний кордон України підлягають додатковому оцінюванню щодо наявності ризиків із використанням доступних митним органам джерел інформації з метою управління ризиками:

- а) управління митними ризиками;
- б) таргетинг;
- в) автоматизована система аналізу та управління ризиками;
- г) паспорт профілю ризику.

7. Який з наведених елементів не застосовують під час аналізу виявлення та оцінювання ризиків для визначення форм та обсягів митного контролю:

- а) виявлення умов і чинників, що впливають на виникнення ризиків;
- б) визначення областей ризику;
- в) визначення індикаторів ризику;
- г) здійснення оцінювання критеріїв ризику.

8. Який з наведених інструментів не застосовують на тактичному рівні управління ризиками:

- а) профілі ризику;
- б) орієнтування;
- в) індикатори ризику;
- г) область ризику.

9. Залежно від можливості автоматизації застосування профілі ризику можуть бути:

- а) документальні;
- б) автоматичні;
- в) електронні;
- г) попередні;
- г) основні.

Завдання для самостійного опрацювання до теми 6

Теми для підготовки презентацій.

1. Основні системоутворювальні ознаки митної безпеки держави.
2. Порядок розроблення, формалізації, тестування та затвердження профілів ризику.
3. Умови виникнення ризиків у митній діяльності.
4. Національне законодавство з питань митного регулювання та зовнішньоекономічної діяльності як джерело митного ризику.
5. Складові системи управління митними ризиками.

Тема 7. Оцінювання та управління митними ризиками

Завдання для практичних робіт до теми 7

1. Громадянин здійснив у Німеччині покупки одягу на суму 800 євро і хоче привезти цей одяг в Україну на власному автомобілі. Чи підлягає цей товар декларуванню і є об'єктом оподаткування митними платежами? Відповідь дайте з посиланнями на митне законодавство. Які ризики можуть виникнути у процесі здійснення цієї операції? Прокоментуйте ситуацію відповідно до вітчизняного законодавства.

2. Громадянин України під час перетину митного кордону України заявляє, що в нього серед речей знаходиться склянка з таблетками, які необхідні для його лікування (таблетки входять до переліку психотропних речовин, переміщення яких заборонено без спеціальних документів). Ваші дії як інспектора чергової зміни? Прокоментуйте ситуацію відповідно до вітчизняного законодавства.

3. Інспектор митної служби першого рангу В., маючи значний досвід роботи в митних органах, вирішив за сумісництвом викладати в ХНЕУ ім. С. Кузнеця, а також заснувати приватне підприємство – склад тимчасового зберігання ТОВ "Мир".

Чи має він на це право? Прокоментуйте ситуацію відповідно до вітчизняного законодавства.

4. Громадянин Петренко, здатний за своїми діловими якостями, освітнім рівнем і станом здоров'я виконувати завдання, покладені на митну службу України, виявив бажання працювати на митниці, про що і написав відповідну заяву. Але під час перевірки з'ясувалось, що він мав судимість за вчинення умисного злочину.

Чи може бути задоволене його бажання? Прокоментуйте ситуацію відповідно до вітчизняного законодавства.

Завдання для самостійного опрацювання до теми 7

1. У яких формах може бути подано профіль ризику:

- а) паспорт профілю ризику;
- б) аналітична записка;
- в) програмний код профілю ризику;
- в) модуль АСУР?

2. Програмний код профілю ризику формується:

- а) для електронних та документальних профілів ризику;
- б) лише для електронних профілів ризику;
- в) лише для документальних профілів ризику;
- г) з 2020 року взагалі не формується.

3. Аналітична довідка до профілю ризику:

- а) завжди формується із використанням інформаційних технологій;
- б) завжди формується традиційним способом без використання інформаційних технологій;
- в) завжди формується з використанням інформації з бази даних ризиків;

г) може формуватись із використанням інформаційних технологій.

4. Розроблення профілю ризику не передбачає:

- а) визначення індикаторів ризику;
- б) формування історії профілю ризику;
- в) визначення доцільності застосування негативної та позитивної історії у профілі ризику;
- г) визначення алгоритму обчислення ступеня ризику за профілем та залежно від ступеня ризику обрання адекватних заходів для їх запобігання або мінімізації.

5. Рішення про схвалення та введення в дію електронних профілів ризику, змін до них, припинення дії електронних профілів ризику може приймати:

- а) експертна комісія;
- б) начальник митниці;
- в) голова ДМСУ;
- г) центральний підрозділ з питань координації застосування СУР.

6. Інформація про осіб та/або транспортні засоби, за допомогою яких можуть бути вчинені порушення законодавства України з питань митної справи, а також інформація про товари, що можуть бути об'єктом

правопорушення, створена митними органами самостійно за результатами здійснення аналітичної роботи або отримана митними органами:

- а) профіль ризику;
- б) аналітична довідка;
- в) орієнтування;
- г) область ризику.

7. У якості джерел інформації щодо орієнтувань не застосовують:

- а) відомості, отримані митним органом від інших митних органів, правоохоронних органів, інших органів державної влади;
- б) відомості, отримані від зацікавлених громадян;
- в) відомості, отримані митним органом від міжнародних організацій, митних та інших органів іноземних держав;
- г) власні аналітичні напрацювання митних органів.

8. Переліки індикаторів ризику розробляє:

- а) експертна комісія;
- б) центральний підрозділ з питань координації застосування СУР;
- в) митні інспектори;
- г) начальник митниці та його заступник.

9. Перелік митних формальностей не містить відомості про:

- а) назву митної формальності;
- б) підрозділ / посадову особу – ініціатора включення митної формальності до переліку;
- в) підстави включення митної формальності до переліку з відповідними обґрунтуваннями;
- г) дата внесення митної формальності до переліку.

10. Посадовим особам митних органів під час застосування СУР не дозволено:

- а) вносити до АСУР інформацію щодо профілів митного ризику;
- б) редагувати документи, відео-, фото- та інші матеріали з метою викривлення інформації про результати виконання митних формальностей;
- в) несанкціоновано втручатись у роботу АСУР програмними інструментами, відмінними від АСМО, з метою викривлення або знищення результатів застосування СУР;
- г) свідомо зупиняти сервіси АСМО, втручатись у роботу мережевого обладнання з метою забезпечення обмеженої або повної відсутності спрацювання АСУР.

Тема 8. Теоретико-правова характеристика контрабанди

Завдання для практичних робіт до теми 8

1. До зовнішніх чинників, які становлять загрозу економічній безпеці України, належать:

а) низький рівень видобутку нафти та газу, які змушені імпортувати; недосконалість законодавчої бази;

б) недостатній державний контроль за процесами експорту, імпорту та переміщенням валюти;

в) витіснення України та втрата нею традиційних ринків збуту продукції, у тому числі військової та машинобудівної.

2. Складова адміністративно-правового статусу митних органів, що становить сукупність їх прав та обов'язків, завдань, функцій, предмета відання, призначення, місця та ролі митних органів у системі доходів і зборів України – це ...

а) повноваження митних органів;

б) завдання митних органів;

в) компетенція митних органів.

3. Основні завдання, котрі виконують митні органи, реалізуючи державну політику у сфері державної митної справи та митної безпеки:

а) захист національних митних інтересів України; забезпечення справляння митних платежів; розвиток міжнародного митного співробітництва;

б) вплив на усіх учасників суспільних відносин, який спонукає їх дотримуватись усталених митно-правових норм;

в) організація й управління процесом митного оподаткування;

г) свій варіант.

4. Що належить до елементів системи забезпечення економічної безпеки:

а) економічні інтереси, суб'єкт економічних інтересів;

б) носії (суб'єкти) інтересу; предмет інтересу; спосіб реалізації інтересу;

в) предмет економічних інтересів (стратегічні цілі); процес реалізації економічних інтересів?

5. Призначенням митних органів України є:

а) забезпечення національних митних інтересів та митної безпеки України шляхом здійснення державної митної справи;

- б) забезпечення економічної безпеки;
 - в) забезпечення митної безпеки;
 - г) свій варіант.
6. За ступенем ймовірності розрізняють небезпеки:
- а) міжнародні, національні;
 - б) локальні, приватні;
 - в) реальну, потенційну.
7. Скільки виокремлюють рівнів економічної безпеки:
- а) 4;
 - б) 6;
 - в) 7?
8. Пріоритетні складові економічної безпеки України:
- а) зовнішньоекономічна, технологічна, енергетична, фінансова;
 - б) продовольча, сировинно-ресурсна;
 - в) екологічна, соціальна;
 - г) усі відповіді правильні.

Завдання для самостійного опрацювання до теми 8

Проаналізувати співпрацю митних органів України з митними органами трьох інших країн. І процесі здійснення аналізу визначити:

- яке законодавство регламентує таку співпрацю;
- основні аспекти співпраці;
- результати співпраці.

Тема 9. Боротьба з контрабандою та порушеннями митних правил

Завдання для практичних робіт до теми 9

1. Особа без громадянства, яка постійно проживає у м. Вінниця, вчинила замах на контрабанду в м. Валенсія. Її було притягнуто до відповідальності за адміністративним законодавством Іспанії. Після повернення в Україну її було притягнуто до кримінальної відповідальності за замах на контрабанду. Чи правомірне притягнення цієї особи до відповідальності за КК України:

- а) ні;
- б) так;
- в) так, якщо тільки злочин посягав на інтереси правопорядку України;

г) ні, бо щодо неї вже накладено стягнення;

г) так, якщо особа подасть відповідну заяву до правоохоронних органів України?

2. Визначте, що може бути предметом контрабанди (ст. 201 КК України), у травні 2011 р.:

а) гладкоствольна мисливська рушниця вартістю 10 000 дол. США;

б) цукор вартістю 260 тис. грн;

в) 10 ящиків бісептолу;

г) 1 кг наркотичних засобів;

д) 10 г прекурсорів?

3. Яка кваліфікувальна ознака контрабанди передбачена в ч. 2 ст. 201 КК України:

а) вчинення дій повторно;

б) вчинення дій з корисливих мотивів;

в) вчинення дій з предметами контрабанди в особливо великих розмірах;

г) вчинення дій особою, раніше судимою за цей злочин;

г) вчинення дій групою осіб?

4. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їхніх аналогів або прекурсорів є закінченим злочином:

а) з моменту незаконного їх придбання;

б) з моменту, коли наркотичні засоби, психотропні речовини, їхні аналоги або прекурсори отримані адресатом;

в) з моменту їх переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю;

г) з моменту, коли наркотичні засоби, психотропні речовини, їхні аналоги або прекурсори особа починає збувати?

5. Які речі не можуть бути предметом контрабанди:

а) культурні цінності та спеціальні технічні засоби негласного отримання інформації;

б) отруйні, сильнодіючі, вибухові речовини, радіоактивні матеріали;

в) зброя та боєприпаси (окрім гладкоствольної мисливської зброї та бойових припасів до неї);

г) наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги, прекурсори та фальсифіковані лікарські засоби.

6. У якому випадку наявний замах на контрабанду:

а) якщо предмети контрабанди були переміщені через митний кордон України поза митним контролем;

б) якщо предмети контрабанди були переміщені через митний кордон України з приховуванням від митного контролю;

в) якщо предмети контрабанди було виявлено до переміщення через митний кордон України;

г) якщо предмети контрабанди було виявлено після переміщення через митний кордон України?

7. Чи визнається злочином переміщення наркотичних засобів у невеликих розмірах через митний кордон України поза митним контролем:

а) ні, не визнається, оскільки наркотичні засоби були переміщені у невеликих розмірах;

б) так, визнається, оскільки для визнання відповідного діяння злочином не має значення розмір наркотичних засобів;

в) ні, не визнається, оскільки контрабанда наркотичних засобів вважається злочином лише тоді, коли ці засоби переміщувалися через митний кордон з приховуванням від митного контролю;

г) таке діяння визнається адміністративним правопорушенням і тягне відповідальність, встановлену Митним кодексом України?

Завдання для самостійного опрацювання до теми 9

Теми для підготовки доповідей-презентацій за темою 9.

1. Форми незаконного переміщення предметів через митний кордон України.

2. Історичні аспекти виникнення та розвитку контрабанди.

3. Корупція як одна з причин контрабанди.

4. Відповідальність за контрабандну діяльність.

5. Дослідження контрабандної діяльності в Україні.

Тема 10. Особливості здійснення митного постаудиту зовнішньоекономічної діяльності

Завдання для практичних робіт до теми 10

Контрольні запитання

1. Яким чином здійснюють митний контроль в Україні?

2. У чому полягає необхідність здійснення митного постаудиту?

3. Який міжнародний документ у митній справі був створений для спрощення митних процедур?

4. Що таке митна ревізія?
5. Розкрийте сутність митного постаудиту.
6. У яких випадках здійснюють митний постаудит?
7. Які етапи містить процедура митного постаудиту?
8. За якими напрямками здійснюють планування митного аудиту?
9. Назвіть основні методи митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
10. На що має спиратись вдосконалена схема організації митного контролю, базуючись на рамкових стандартах безпеки та сприяння міжнародній торгівлі?

Завдання для самостійного опрацювання до теми 10

Теми для підготовки доповідей-презентацій за темою 10.

1. Митний контроль, митний постаудит, митна ревізія: точки перетинання.
2. Методика здійснення митного постаудиту в міжнародній практиці.
3. Етапи планування митного постаудиту.
4. Документування у процесі здійснення митного постаудиту.
5. Інформаційно-аналітичне забезпечення митного постаудиту.

Рекомендована література

Основна

1. Митна безпека : підручник / Т. В. Калінеску, О. О. Недобега, В. С. Альошкін. – Сєверодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2014. – 336 с.
2. Митна справа : підручник / Н. В. Мережко, П. В. Пашко, О. В. Рождественський ; за ред. П. В. Пашка. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 572 с.
3. Митне право України : навч. посіб. / А. І. Годяк, О. М. Ілюшик, Я. П. Павлович-Сенета. – Львів : СПОЛОМ, 2017. – 308 с.
4. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / К. Ю. Величко, В. О. Козуб, Л. Л. Носач та ін. – Харків : Форт, 2017. – 221 с.
5. Пашко П. В. Митна безпека (теорія, методологія та практичні рекомендації) : монографія / П. В. Пашко. – Одеса : АТ "Пласке", 2009. – 628 с.

Додаткова

6. Годованець О. В. Стратегічні орієнтири реалізації системи управління ризиками в митних органах / О. В. Годованець // Формування ринкових відносин в Україні. – 2014. – № 10. – С. 101–106.

7. Губа М. О. Місце і роль митного оподаткування в системі економічної безпеки держави / М. О. Губа // Економіка, фінанси, право. – 2012. – № 11. – С. 23–26.

8. Костяна О. В. Митна безпека: її сутність і місце в системі національної безпеки держави / О. В. Костяна // Бізнес-інформ. – 2020. – № 11. – С. 76–82.

9. Костяна О. В. Проблеми ефективності адміністрування митних платежів в Україні / О. В. Костяна // Бізнес-Інформ. – 2019. – № 10, С. 213–219.

10. Разумова О. Забезпечення митної безпеки України з урахуванням зарубіжного досвіду / О. Разумова // Підприємництво, господарство і право. – 2019. – № 5. – С. 166–169.

11. Kostiana O. Customs policy of Ukraine in the context of cyclical economic development / O. Kostiana, V. Tyschenko, O. Naydenko, V. Ostapenko // Financial and credit activity: problems of theory and practice. – 2020. – Vol. 3. – No 34 (2020). – P. 351–357.

Інформаційні ресурси

12. Офіційний сайт ДМСУ. – Режим доступу : <https://customs.gov.ua/>.

Зміст

Вступ.....	3
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти формування та забезпечення митної безпеки	5
Тема 1. Митна безпека в системі економічної безпеки держави.....	5
Тема 2. Принципи забезпечення митної безпеки держави.....	12
Тема 3. Діяльність митних органів України щодо забезпечення митної безпеки	16
Тема 4. Формування стратегії забезпечення митної безпеки України.....	21
Тема 5. Організаційно-економічні заходи з реалізації митної безпеки.....	23
Змістовий модуль 2. Шляхи забезпечення митної безпеки держави	25
Тема 6. Ризики, що виникають під час здійснення митної діяльності.....	25
Тема 7. Оцінювання та управління митними ризиками.....	30
Тема 8. Теоретико-правова характеристика контрабанди	33
Тема 9. Боротьба з контрабандою та порушеннями митних правил.....	34
Тема 10. Особливості здійснення митного постаудиту зовнішньоекономічної діяльності	36
Рекомендована література.....	37
Основна	37
Додаткова	38
Інформаційні ресурси	38

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МИТНА БЕЗПЕКА

**Методичні рекомендації
до практичних завдань, лабораторних
та самостійних робіт студентів
спеціальності 072 "Фінанси,
банківська справа та страхування"
освітньої програми "Митна справа"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Тищенко** Вікторія Федорівна
Костяна Оксана Вікторівна

Відповідальний за видання *В. Ф. Тищенко*

Редактор *В. О. Дмитрієва*

Коректор *В. Ю. Труш*

План 2023 р. Поз. № 59 ЕВ. Обсяг 40 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*